

Univers Pedagogic

33 (963),
18 septembrie 2025

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

ATELIERE EUROPENE PENTRU VIITORII SPECIALIȘTI ÎN ENERGETICĂ ȘI ELECTRONICĂ

Elevii Centrului de Excelență în Energetică și Electronică din Chișinău vor învăța, începând din acest an, în spații complet modernizate și dotate la cele mai înalte standarde. Cu un sprijin financiar de 75 de milioane de lei oferit de Uniunea Europeană, instituția a inaugurat atelierele de practică și blocul central, transformând radical condițiile de studiu.

Președinta Maia Sandu, prezentă la eveniment, a subliniat că investiția oferă tinerilor șansa de a se pregăti într-un mediu modern, în timp ce profesorii dispun acum de instrumente mai eficiente pentru predare. Galina Rusu, secretar general al Ministerului Educației și Cercetării, a

accentuat că aceste îmbunătățiri vor forma specialiști capabili să contribuie la dezvoltarea energetică și tehnologică a țării.

Proiectul, început în 2018, a direcționat 34 de milioane de lei pentru modernizarea departamentului Electronică și 41 de milioane pentru renovarea blo-

cului central și a atelierelor de Energetică. De asemenea a fost dat în folosință etajul II al Căminului nr. 3, asigurând elevilor condiții de trai mai sigure și mai confortabile.

Modernizarea aduce laboratoare complet echipate, unde elevii pot exersa pe utilaje și instrumente identice cu cele utilizate în industrie. Aceasta le va permite să își dezvolte competențe practice la nivel european și să fie pregătiți pentru un sector energetic aflat în plină transformare.

20 de milioane de lei pentru programele guvernamentale destinate tinerilor în 2026

Ministerul Educației și Cercetării, în colaborare cu Agenția Națională pentru Tineret, a lansat apelurile publice pentru trei programe guvernamentale dedicate tinerilor, ce urmează să fie implementate în anul 2026. Bugetul total estimat pentru aceste inițiative se ridică la aproximativ 20 de milioane de lei.

stimularea inițiativelor inovatoare în rândul generației tinere.

Lansarea timpurie a apelurilor are drept obiectiv optimizarea procesului de planificare bugetară și încurajarea elaborării unor proiecte solide, în urma consultării directe cu beneficiarii. Accentul este pus atât pe susținerea resurselor umane din sectorul de tineret, cât și pe consolidarea infrastructurii specifice. Informații complete despre criteriile de eligibilitate, documentația necesară și modalitatea de aplicare pot fi accesate pe platforma oficială <https://tineret.gov.md>.

Cele trei programe anunțate sunt: Capitala Tineretului, Programul de Granturi pentru organizațiile de tineret și Programul de dezvoltare a Centrelor de tineret 2030. Acestea fac parte din Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret 2030, care urmărește extinderea accesului la servicii și activități de calitate pentru tineri din toate regiunile țării, promovarea mobilității și

DOUĂ BLOCURI DE LA UPSC VOR FI REABILITATE ENERGETIC ÎN CADRUL PROIECTULUI INSPIREE

Două blocuri de studii ale Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău (blocurile 4 și 5) vor fi reabilitate energetic în cadrul Proiectului INSPIREE – Inițiativa pentru dezvoltarea infrastructurii publice durabile prin renovări de eficiență energetică.

Ceremonia de semnare a Acordului de colaborare pentru implementarea proiectului a avut loc la sediul universității, cu

participarea conducerii UPSC, a oficialilor guvernamentali și a partenerilor internaționali.

Rectorul UPSC, Alexandra Barbăneagră, a felicitat comunitatea academică pentru eforturile comune în modernizarea infrastructurii și a exprimat recunoștință partenerilor pentru încrederea acordată. În cadrul evenimentului, s-a subliniat că pierderile de energie în clădirile instituției sunt considerabile, iar necesitatea eficientizării acestora este stringentă.

Reprezentanții Ministerului Energiei au precizat că INSPIREE contribuie nu doar la eficiența energetică a clădirilor publice, ci și la consolidarea securității energetice a țării. Conform

datelor prezentate, peste 90.000 m² de spații publice vor fi transformate în clădiri sigure, accesibile și prietenoase cu mediul, iar consumul de energie va fi redus cu până la 50%.

Ministerul Educației și Cercetării a accentuat că investițiile în infrastructura educațională vor îmbunătăți semnificativ condițiile de studiu, contribuind la apropierea standardelor din

Republica Moldova de cele europene.

Potrivit UCIPE (Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Energeticii), UPSC a fost selectată în cadrul proiectului datorită consumului mare de energie al clădirilor și rolului esențial pe care îl are universitatea în comunitate. Renovările vor asigura confort termic pe tot par-

cursul anului, facturi mai mici la energie și redirectionarea resurselor economisite către alte servicii publice. Se estimează că peste 200.000 de cetățeni vor beneficia direct de aceste investiții.

Proiectul INSPIREE este implementat de Guvernul Republicii Moldova, prin Ministerul Energiei și UCIPE, cu sprijin financiar internațional. Acesta este susținut printr-un credit de 30 milioane euro acordat de Agenția Franceză pentru Dezvoltare (AFD) și un grant în valoare de 38,7 milioane euro oferit de Guvernul Federal al Germaniei, prin intermediul Băncii Germane de Dezvoltare (KfW).

În total, 30 de clădiri publice vor fi reabilitate în cadrul proiectului: 14 spitale raionale și 16 instituții de învățământ superior, care vor deveni mai eficiente energetic, moderne și sustenabile.

R. Moldova și Ucraina testează un model inovator de colaborare școli-afaceri

Un nou rol – coordonator de afaceri – va fi introdus în școli profesionale, colegii și centre de excelență din Republica Moldova și Ucraina, pentru a sprijini elevii în dezvoltarea competențelor cerute de piața muncii. Începând cu 2025, 18 instituții de învățământ profesional tehnic din cele două țări vor pilota această inițiativă, care își propune să consolideze legătura dintre școli și mediul privat.

Coordonatorii de afaceri vor facilita parteneriate între instituții și companii, vor organiza stagii de practică și vor urmări ca programele de formare profesională să răspundă cerințelor reale ale industriei. Inițiativa face parte din Proiectul „VET-CONNECT”, prezentat în cadrul unui atelier desfășurat în perioada 11-12 septembrie a.c. la Centrul de Excelență în Construcții din Chișinău. Participanții au discutat

cadrul normativ al învățământului dual, modele internaționale de practică și metode de gestionare eficientă a sinergiei între instituții și sectorul privat.

Secretarul de Stat de la Ministerul Educației și Cercetării, Liudmila Stih, prezentă la eveniment, a subliniat importanța consolidării capacităților centrelor de excelență și a reiterat că învățământul dual rămâne o prioritate strategică pentru minister. Proiectul va fi implementat etapizat: cercetarea și formarea profesională vor începe în 2025, urmate de o fază pilot în 2026.

În funcție de rezultatele obținute, modelul ar putea fi extins la nivel național până în 2028.

„VET-CONNECT” este implementat de Agenția Austriacă pentru Educație și Internaționalizare și Fundația Europeană de Formare, în parteneriat cu ministerele educației din Moldova și Ucraina și cu Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova.

„Welcome Start UPSC” pentru studenții anului I

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a găzduit, la 17 septembrie curent, evenimentul „Welcome Start UPSC”, dedicat studenților din anul I, marcând astfel o primă etapă importantă de integrare a acestora în mediul academic și universitar. Organizat în aer liber, pe terasa Blocului I, evenimentul a fost conceput ca o oportunitate de familiarizare a noilor studenți cu viața universitară, într-un cadru relaxat și prietenos. Atmosfera a fost completată de momente muzicale, dans și interacțiuni între participanți, creând un mediu propice pentru debutul parcursului educațional.

Rectorul universității, Alexandra Barbăneagră, a deschis oficial manifestarea, adresând un mesaj de bun venit și încurajând studenții să valorifice pe deplin toate oportunitățile oferite de Universitate pe durata studiilor. În continuare, reprezentanții subdiviziunilor universitare au prezentat aspecte esențiale legate de organizarea procesului

educațional, posibilitățile de mobilitate internațională, precum și opțiunile pentru implicare în activități extracurriculare și de voluntariat.

O componentă importantă a evenimentului a fost sesiunea de întrebări și răspunsuri, în cadrul căreia studenții au beneficiat de clarificări și informații relevante privind începutul vieții universitare. De asemenea, participanții au avut ocazia să interacționeze cu colegi din toate facultățile, facilitând astfel dezvoltarea relațiilor interpersonale și schimbul de experiențe diverse.

Centrul de Ghidare în Carieră, organizatorul evenimentului, a amenajat zone interactive și spații tematice pentru realizarea fotografiilor, inclusiv o boxă interactivă, care a fost intens utilizată pentru surprinderea unor momente reprezentative. Toți participanții au fost invitați să savureze un fourchette oferit de organizatori și au primit cadouri promoționale cu sigla Universității.

UPSC la cel mai mare hackathon – Deeptech GigaHack 2025

Deeptech GigaHack 2025, cel mai mare hackathon din Republica Moldova, s-a desfășurat în perioada 12-14 septembrie. Organizat de Technovator, evenimentul reprezintă puntea perfectă între mediul academic și cel industrial, valorificând puterea cercetării aplicate pentru a genera soluții cu impact global. De asemenea, hackathonul a oferit șansa de a transpune cunoștințele teoretice în soluții concrete, abordând probleme relevante în domeniul actual ca Inteligență Artificială/Machine Learning, EnergyTech, FinTech, HealthTech, Robotică, Securitate Cibernetică, Telecom& Gamification și Open Challenges.

În cadrul Deeptech GigaHack 2025, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău a fost reprezentată de echipa „Team Silent” formată din 5 membri: Dumitru Andoni, liderul echipei, masterand, anul 2, programul de studii Tehnologii Informaționale în Instruire, Facultatea Fizică, Matematică și Tehnologii Informaționale; Nicu Eni, masterand, anul 2, programul de studii Tehnologii Informaționale în Instruire, Facultatea de Fizică, Matematică și Tehnologii Informaționale; Vladimir Andoni, student, ciclul I, anul 3, programul

de studii Game Design, Facultatea de Arte Vizuale și Design; Anastasia Volosnicova, studentă, ciclul I, anul 2, programul de studii Psihologie, Facultatea de Psihologie și Psihopedagogie Specială. De asemenea, în componența echipei a fost Nadejda Preatca, absolventă ASEM. Echipa a fost coordonată de Angela Globa, dr., conf. univ., prorector pentru digitalizare, comunicare, imagine și relații cu partenerii sociali.

Pe parcursul acestor zile, echipa „Team Silent” a lucrat asupra sarcinilor tehnice propuse de organizatori și a prezentat propriul proiect „EmotionalVibe”. Ideea proiectului constă în crearea unui Asistent AI pentru suport emoțional dedicat tinerilor și antrenat pe datele naționale. Acest

Asistent AI este menit să scadă nivelul de instabilitate emoțională, deficiență ce poate conduce, în timp, la probleme psihice majore. În același timp, Asistent AI îi ajută pe tinerii din țară să înțeleagă cum își pot controla emoțiile și ce simt.

Pe toata durata evenimentului, participanții au beneficiat de susținerea mentorilor, profesioniști cu experiență, și de expertiză în domenii relevante IT, având acces la resursele necesare pentru dezvoltarea ideilor sale. Iar studenții care au activat sub sloganul „Uimește! Perseverază! Simte! Câștigă!”, merită toată considerația pentru atitudine, inteligență și promovare calitativă a imaginii Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”.

Republica Moldova face un pas decisiv spre integrarea sistemului de calificări în Spațiul European al Educației

Republica Moldova consolidează procesul de armonizare a sistemului național de educație cu standardele europene, promovând dimensiunea europeană a Cadrului Național al Calificărilor (CNC). În acest sens, în cadrul unui seminar informativ organizat recent, a fost examinat proiectul Raportului național de referințiere a CNC la Cadrul European al Calificărilor (EQF) și de autocertificare la Cadrul Calificărilor din Spațiul European al Învățământului Superior (QF-EHEA).

Raportul stabilește corespondența nivelurilor naționale de calificare (de la 1 la 8) cu cele europene și confirmă compatibilitatea ciclurilor de studii universitare – licență, masterat, doctorat – cu cerințele Spațiului European al Învățământului Superior. Potrivit autorităților, acest demers este esențial pentru recunoașterea internațională a diplomelor și certificatelor emise în Republica Moldova și pentru sporirea mobilității profesionale a cetățenilor pe piața muncii europene.

Documentul este elaborat printr-un proces participativ și interinstituțional, cu implicarea Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Apărării, Ministerului Sănătății, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Culturii, Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC), instituțiilor de învățământ general, profesional-tehnic și superior, reprezentanților angajato-

rilor, sindicatelor, organizațiilor studențești, precum și partenerilor internaționali. Prin această inițiativă, Republica Moldova urmărește conectarea Cadrului Național al Calificărilor la sistemele europene de referință, asigurând astfel o mai bună transparență, credibilitate și comparabilitate a calificărilor obținute pe teritoriul țării. Operaționalizarea CNC aduce beneficii directe pentru studenți, profesioniști și angajatori, facilitând accesul la studii în străinătate, recunoașterea competențelor în context internațional și promovarea învățării pe tot parcursul vieții. Totodată, raportul de referințiere

urmează să fie completat și validat în baza datelor și dovezilor furnizate de instituțiile relevante din țară, pentru a asigura o aliniere riguroasă la cerințele Spațiului European al Calificărilor și pentru a garanta recunoașterea oficială la nivel european.

Seminarul informativ a fost organizat în cadrul Proiectului ERASMUS+ EDU-2024-POL-NTWK-IBA – Euroguidance, Europass and EQF – National Centres, proiect ce susține activitățile naționale de informare, cooperare și dezvoltare în domeniul calificărilor, orientării educaționale și transparenței competențelor.

Sergiu Oceretnîi – un parcurs profesional impresionant în domeniul protecției copilului

Cu o experiență vastă în domeniul protecției copilului și asistenței sociale, acumulată pe parcursul a peste două decenii, Sergiu Oceretnîi reprezintă un exemplu de dedicare profesională și profund angajament față de binele copiilor aflați în situații de vulnerabilitate. De la primele sale experiențe ca pedagog social, până la actuala funcție de director al Centrului de Plasament și Reabilitare a Copiilor de Vârstă Fragedă, a

demonstrat o viziune clară și empatie profundă pentru nevoile emoționale, educaționale și sociale ale celor mici. În acest interviu, domnul Sergiu Oceretnîi ne oferă o privire sinceră asupra provocărilor, realizărilor și speranțelor legate de munca în serviciul copilului, dar și despre planurile de viitor ale instituției pe care o conduce, aflate în pragul unei aniversări deosebite – 80 de ani de existență.

– Domnule Sergiu Oceretnîi, aveți un parcurs profesional impresionant desfășurat pe parcursul a peste două decenii. Ce v-a motivat inițial să alegeți domeniul protecției copilului și asistenței sociale?

– În anul 1998, după ce am absolvit Colegiul Pedagogic „Mihai Eminescu” din Soroca, specializarea Pedagogie în Învățământul Primar, am decis să urmez studiile la Universitatea de Stat din Moldova, unde se forma prima promoție de asistenți sociali, la specialitatea dată studiind și limba engleză. Pe parcursul anilor de studii, împreună cu colegii, am avut oportunitatea de a desfășura stagii de practică în România, la Iași și București, unde am fost îndrumați de conducători ai centrelor de plasament și ai centrelor de zi, precum și de directorul Institutului Calității Vieții. Ei ne-au motivat și ne-au încurajat să continuăm pe acest drum.

– Privind retrospectiv, care a fost cel mai formativ moment din cariera Dvs.?

– Toate etapele carierei mele au fost interesante, încă de la prima angajare, când am lucrat ca pedagog social la Centrul Comunitar „Luceafărul” din sectorul Râșcani al capitalei. Pe atunci, întreaga direcție dispunea de un singur calculator. Ulterior, după absolvirea facultății, m-am angajat în calitate de asistent social în cadrul Direcției Protecția Copilului, sectorul Centru, unde eram responsabil de domeniul ce are în vizor sprijinul familial. Îmi

amintesc un caz care mi-a rămas în suflet și pe care cred că nu-l voi uita niciodată. În cadrul unui proiect comun cu Trustul European al Copiilor, finanțat de Marea Britanie, care oferea sprijin financiar copiilor din familii vulnerabile, am avut ocazia să contribuim la sprijinirea unei fete pe nume Victoria, elevă în clasa a II-a, care suferea de un viciu cardiac. Datorită aceluia ajutor financiar, a putut fi operată la inimă. A fost un moment care mi-a adus o profundă mulțumire sufletească.

– Din mai 2025, sunteți director al Centrului de Plasament și Reabilitare a Copiilor de Vârstă Fragedă. Care sunt cele mai mari provocări cu care vă confrunțați în această funcție?

– Cred că cele mai mari provocări sunt legate de ordinul schimbării în rândul angajaților, dar și de dificultățile bugetare, deoarece bugetul este foarte mic. Cu toate acestea, există oameni cu suflet mare care vin în sprijinul nostru oferind fructe, înghețată, hăinuțe. De asemenea, avem parte și de donații mai consistente – de exemplu, familia Bendas s-a oferit să repare șase dormitoare din trei grupe, manifestându-și în continuare dorința de a sprijini financiar instituția noastră.

– Care sunt principalele categorii de copii care ajung în plasament la Centrul pe care îl conduceți?

– Capacitatea maximă a instituției este de 200 de locuri, iar zilnic avem între 150 și 160 de beneficiari. În centru ajung, în prin-

cipal, următoarele categorii: **Copii în plasament de urgență**, pentru o perioadă de până la 45 de zile. Aceștia provin din diverse situații de risc – fie nu au părinți, fie părinții se află în detenție. În această perioadă, structura teritorială, împreună cu agenția competentă, stabilește soarta copilului – fie este reintegrat în familia biologică sau extinsă, fie este plasat într-un serviciu de tip Asistent Parental Profesionalist (APP) sau într-un alt centru de plasament; **Cupluri mamă-copil**, în special mame care fug de acasă din cauza violenței domestice sau fiindcă nu au un domiciliu stabil. Centrul oferă adăpost și sprijin pentru mame și copiii lor; **Copii mici** (de la 4 luni la 3 ani), care frecventează creșa noastră. Aceștia provin din familii vulnerabile, adesea fără viză de reședință; **Copii cu cerințe educaționale speciale (CES)**, până la vârsta de 10 ani, care beneficiază de servicii în regim de zi; **Serviciul Respiro**, destinat copiilor care pot fi internați temporar (maximum 30 de zile), pentru a permite părinților să rezolve diverse situații (programări medicale, perioade de odihnă etc.). Toți copiii beneficiază de asistență psihosocială, logopedie, kinetoterapie, masaj, acces la bazin și băi terapeutice. Toate serviciile oferite în cadrul centrului sunt gratuite.

– Cum reușiți să asigurați un echilibru între managementul instituției și nevoile emoționale și psihosociale ale copiilor din centru?

– Atât eu, cât și ceilalți angajați ai centrului lucrăm constant în interesul copiilor. Încercăm să estimăm cât mai corect necesitățile lor emoționale și psihosociale, astfel încât să putem stabili prioritățile în funcție de urgență și importanță. De exemplu, dacă unui copil aveau nevoie mai urgentă de încălțăminte sau haine, ne asigurăm că acele nevoi materiale le erau îndeplinite cât mai repede posibil. Ținem cont și de aspectele emoționale, oferindu-le sprijin și afecțiune, pentru a le crea un mediu cât mai stabil și sigur.

– Ce rol pot juca părinții, chiar și cei aflați în dificultate, în procesul de reabilitare și reintegrare a copilului?

– Părinții sunt reprezentanții legali ai copilului, iar de deciziile lor depinde, în mare măsură, parcursul acestui proces. În cazul beneficiarilor serviciului nostru **Respiro** sau din cadrul **Centrului de Zi pentru copii cu CES**, implicarea părinților este deosebit de importantă. Ei pot contribui activ la reabilitarea copilului, colaborând cu specialiștii și susținând planul individual. De asemenea, în situații care necesită intervenții medicale sau decizii legale importante, tot părinții sunt cei care trebuie să-și dea acordul sau, după caz, să refuze, întrucât ei au responsabilitatea legală față de copil.

– În cadrul Centrului de Plasament și Reabilitare a Copiilor de Vârstă Fragedă, există cazuri în care copiii sunt adoptați? Cum se derulează acest proces?

– În perioada celor patru luni de când activez în cadrul centrului, am avut un caz finalizat cu succes prin adopție. Mai avem un alt caz în care au fost făcute trei tentative de

adopție, însă, în cele din urmă, s-a propus o altă formă de protecție – plasamentul în asistență parentală profesionistă. Procesul de adopție se desfășoară în colaborare cu autoritățile teritoriale de protecție a copilului, în special cu Agențiile Teritoriale pentru Protecția Drepturilor Copilului și cu structurile teritoriale de asistență socială. Aceste instituții dispun de specialiști în domeniul protecției copilului, care gestionează dosarele de adopție și monitorizează întregul proces. În cazul adopției internaționale, procedura este mai complexă, fiind gestionată direct de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

– Ce bune practici ați observat în alte țări sau organizații internaționale și pe care le considerați adaptabile și benefice pentru implementare în Republica Moldova?

– Din păcate, nu am avut multe oportunități de a călători peste hotare, însă am avut ocazia să interacționez cu formatori străini care au venit în Republica Moldova. Un exemplu relevant este colaborarea cu specialiști din România, de la **Asociația Supervizorilor**, care mi-au trezit interesul pentru domeniul supervizării. Acest moment a fost esențial pentru mine – din 2011 am început să mă preocup tot mai serios de acest subiect. Mai târziu, în 2018, am început studiile de doctorat tot

în acest domeniu, iar în 2025 am susținut teza de doctor cu titlul „Supervizarea în asistența socială”.

– Cum evaluați capacitatea actuală a sistemului de a răspunde nevoilor copiilor cu CES la nivel național?

– S-au făcut progrese semnificative în ceea ce privește incluziunea copiilor cu dizabilități. În prezent, atât în grădinițe, cât și în școli, copiii cu CES învață alături de copiii tipici. În instituțiile de învățământ sunt angajate persoane de sprijin dedicate acestor copii, iar în fiecare raion funcționează servicii de asistență psihopedagogică ce oferă suport atât copiilor, cât și cadrelor didactice. De asemenea, există centre de resurse care contribuie la facilitarea procesului de incluziune. Toate aceste măsuri demonstrează o capacitate crescută a sistemului de a răspunde nevoilor copiilor cu CES, chiar dacă mai există încă provocări ce necesită soluții durabile.

– Ce planuri de viitor aveți pentru Centrul de Plasament și Reabilitare a Copiilor de Vârstă Fragedă pe care îl conduceți?

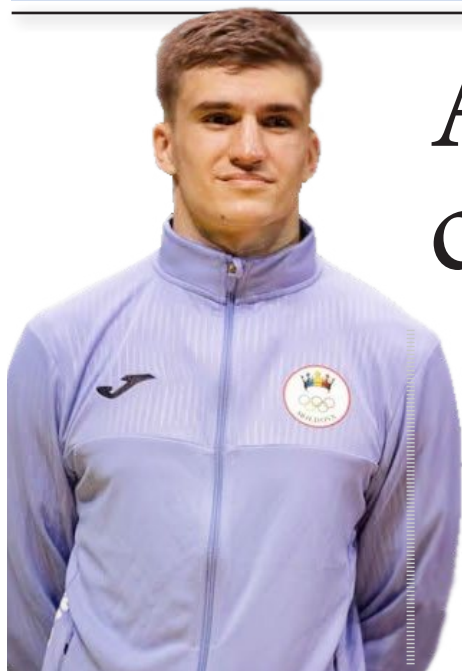
– Printre planurile de viitor se numără dezvoltarea infrastructurii, atât în interiorul, cât și în exteriorul centrului. Este necesară reabilitarea terenurilor de joacă, pentru a asigura un spațiu sigur și atractiv. De asemenea, microbuzul de care dispunem în prezent se află într-o stare mai puțin satisfăcătoare, ceea ce presupune un risc în transportarea copiilor. Îmi doresc să îmbunătățim această situație prin colaborarea cu partenerii noștri de dezvoltare și cu oameni de bună credință, care ar putea contribui la procurarea unui mijloc de transport sigur și adecvat pentru copiii noștri. Odată cu lansarea site-ului, care funcționează în trei limbi – română, engleză și rusă –, cred că tot mai mulți oameni vor afla despre instituția noastră și despre serviciile pe care le oferim, pentru a putea sprijini mai bine copiii care au nevoie de ajutor.

– Instituția împlinește în curând 80 de ani de la fondare. Ce semnificație are această aniversare pentru Dvs. și ce planificați să organizați pentru a marca acest moment?

– Studiind arhiva instituției împreună cu discipolii aflați în stagiul de practică, am descoperit că primul copil a fost înregistrat în catalog pe 21 septembrie 1945. Vom marca acest eveniment printr-o frumoasă aniversare organizată în curtea instituției, la care vor fi invitați copiii și părinții beneficiarilor, partenerii de dezvoltare, reprezentanți ai ministerului, ai organizațiilor neguvernamentale, precum și foști angajați – medici, asistenți, colegi care au contribuit de-a lungul anilor la bunul mers al vieții și activității centrului. Împreună, vom depăna amintiri plăcute și vom celebra această aniversare în spiritul grijii față de copil. Evenimentul va fi transmis și online, astfel încât mesajul nostru să ajungă la cât mai mulți susținători și prieteni ai centrului.

A intervievat
Silvia ȚURCAN

Artiom Livadari: „Nu le-am dat concurenților mei nicio șansă”

Artiom Livadari este masterand la Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, tehnicile de autoapărare fiind în vizorul preocupărilor sale de foarte mult timp. El practică un gen de arte marțiale de o popularitate imensă pe întregul mapamond, numit muaythai. O probă tot mai îndrăgită și în țara noastră. Atletul moldovean nu are concurenți atât la nivel local, cât și pe arena internațională, câștigând pe parcursul ultimilor 3 ani cele mai importante titluri la boxul thailandez. Astfel, în 2023 devine

campion la Jocurile Europene de la Cracovia-Malopolska (Polonia), în 2024 urcă pe prima treaptă a podiumului de premiere la Campionatul Mondial IFMA (International Federation of Muaythai Associations) desfășurat în orașul Patras (Grecia), ca recent să cucerească medalia de aur la Jocurile Mondiale de la Chengdu (China), unde au concurat cei mai buni opt sportivi din lume, calificați în urma rezultatelor obținute în sezonul sportiv precedent.

Pe parcursul său triumfal la acest din urmă turneu, compatriotul nostru a obținut mai întâi o victorie în lupta cu croatul Vito Kosar, campion mondial în 2024. A urmat izbânda din semifinală împotriva reprezentantului țării gazdă, Zhang Chengcheng, ca în actul decisiv să se impună fără drept de apel în fața unui sportiv din SUA, Aaron Ortiz, câștigătorul ediției precedente ale Jocurilor și triplu campion mondial.

– Cum te simțai înainte de Jocurile Mondiale, dată fiind grava accidentare pe care ai suferit-o în luna martie a acestui an?

– Mă simțeam extraordinar din punct de vedere psihologic. Jumătate din rezultat este asigurat de sentimentul încrederii în sine. Eram bine pregătit, antrenamentul de o lună din Thailanda, la Pattaya, contribuind mult la acest lucru. Este o lume de basm acolo, cu oameni minunați. De fiecare dată când merg în această țară, rămân încântat. În plus, am avut ca parteneri de antrenament sportivi de top mondial, cei mai buni din lume. În ce mă privește, am atras o atenție deosebită elementelor tehnice de luptă, dar și pregătirii fizice. Și acasă m-am antrenat vreo trei luni, această perioadă incluzând recuperarea după accidentarea brațului stâng, la care am avut o dublă fractură. Am stat cu mâna imobilizată în ghips mai mult de două luni, după care încă vreo lună nu o foloseam în luptă. Chiar dacă la Jocurile Mondiale m-am confruntat cu adversari extrem de dificili, simțeam că sunt obligat să câștig, ca să-mi demonstrez, în primul rând mie, că sunt apt și după traumă de cele mai mari performanțe. Acasă adeseori visam că lupt în ring la aceste Jocuri. Aveam emoții, căci eram conștient că suportorii aveau așteptări mari în ceea ce ține de evoluția mea.

– Îți studiezi concurenții înainte de întreceri?

– Desigur. Împreună cu antrenorul Vlad Dima am analizat toți adversarii. Pentru fiecare partidă

am elaborat anumite tactici de luptă, ceea ce a contribuit mult, zic eu, la succesul obținut. Sincer să fiu, nu-mi vine să cred nici până în prezent că am câștigat distincția de aur. Cu domnul Vlad Dima am realizat ceva extraordinar în muaythai, ca să nu spunem nemaivăzut, pe mai multe planuri. Să mă explic: până la acest ultim turneu eram campion mondial în categoria de greutate de 81 kg, fără să am experiență în cea de 86 kg, în cadrul căreia a trebuit să evoluez la Jocuri. Într-o luptă m-am confruntat cu reprezentantului țării gazdă, pe care era necesar să-l înving fără drept de apel ca arbitrii să nu aibă niciun fel de dubii în acest sens, să nu le dau motiv să incline balanța în favoarea chinezului. Zis și făcut. În plus, am câștigat duelurile cu doi campioni mondiali. Fără falsă modestie, pot spune că nu le-am dat concurenților mei nicio șansă. În cele trei meciuri nu am cedat nicio rundă.

– Ai fost pentru prima oară în China. Cum ți s-a părut această țară?

– Chinezii sunt foarte ospitalieri. O fetiță din rândurile spectatorilor mi-a făcut cadou o jucărie de pluș. Amatorii sportului mi-au solicitat autografe, pe care le-am și oferit cu plăcere. Am avut lupte în toate cele trei zile de concurs, așa că nu prea am ieșit în oraș, unul frumos, curat și modern, din câte am reușit să văd. Și publicul din Moldova m-a susținut foarte mult. Când eram pe podiumul de premiere, am simțit un sentiment covârșitor de mândrie pentru țara mea, steagul nostru dominând atunci cele ale concurenților mei din SUA și China, forțe sportive și economice de prim rang mondial.

– Participi și la turnee de profesioniști?

– Da, ca să obțin mijloacele necesare pentru viață și sport. În alte țări există burse oferite de stat pentru atleții ce practică muaythai, lucru care ajută enorm în vederea obținerii unor rezultate de succes. Am fost accidentat în

luna martie curent tocmai într-o luptă la profesioniști, în cadrul unei Piramide FEA, o asociație autohtonă de arte marțiale mixte. Chiar aveam niște îndoieli înainte de a da acceptul pentru participare. Dar neavând bursă în anul 2025 – „aurul” mondial pe care l-am cucerit în 2024 nu a fost luat în considerare de autoritățile noastre statale (deși am avut bursă lunară în 2024, grație titlului suprem obținut la Jocurile Europene 2023) –, m-am hotărât să lupt.

Iar în noiembrie 2025, va avea loc Campionatul European, în aceeași lună urmând să se desfășoare un turneu la profesioniști, și va trebui să fac alegerea la care competiție voi merge, căci câștigarea mijloacelor de subzistență este pentru mine o problemă acută. Și deplasările sunt costisitoare. Totuși, datorită staffului meu tehnic, din care face parte și Andrei Grosu, unul din antrenorii mei, mi-a fost asigurat drumul la Jocurile Mondiale din acest an. Mă ajută mult și prietenii să mă descurc cu problemele financiare; datorită unui asemenea ajutor am putut merge la cantonamentul din Thailanda.

– Ai avut intenția vreodată să pleci din Republica Moldova, așa cum a făcut-o aproape jumătate din populația țării în cei 35 de ani de independență?

– Să știți că nu am avut niciodată gândul de a părăsi țara sau să reprezint alt stat. Moldova este casa mea, aici simt căldura oamenilor care mă susțin. De la acest pământ primesc energie. Am călătorit prin lumea întreagă și niciodată nu am fost tentat să rămân undeva pentru totdeauna. Rădăcinile mele sunt aici. Am avut și o copilărie foarte frumoasă. Sunt din satul Florești, comuna Ciorescu. De mic am avut parte de o mulțime de peripeții interesante alături de mulții mei prieteni. Nu voi exagera spunând că pe timpul vacanțelor de vară cutreieram dealurile și pădurile de dimineața până noaptea târziu. Iar după absolvirea Gimnaziului, pe la 16 ani, m-am mutat la Chișinău, continuând să învăț la Liceul din Ciorescu. Tot atunci am început să fac muaythai. De mic am practicat taekwondo la Ciorescu, fiind „adus” pentru prima dată la sală de prietenii mei. Străzile pe atunci în timpul serii nu erau iluminate; în copilărie îmi era frică de întuneric, așa că aveam dubii dacă face să merg la antrenamente. Până la urmă, am învins această teamă. Ca și orice copil, eram pasionat de confruntările, reale sau imaginare, dintre polițiști și infractori. Fiind mic, părinții nu prea luau în serios această îndeletnicire a mea. Nici

eu nu îmi propuneam să devin sportiv de performanță. Iar când am început să practic muaythai, tata, Sergiu Livadari, m-a susținut, iar mama, Natalia, își făcea mari griji să nu sufăr vreo accidentare. Ea privește luptele mele doar în reluare, având emoții prea mari ca să se uite în direct. Acum cred că ambii sunt mândri de mine.

Până la urmă, iată că am absolvit Facultatea de Drept a Academiei de poliție „Ștefan cel Mare” din Chișinău, unde în prezent îmi fac masteratul în Drept economic. Mai sunt student la Institutul de Educație Fizică și Sport din cadrul USM, Facultatea de Antrenament Sportiv. Sunt antrenor la Școala sportivă specializată a probelor de contact și am discipoli care au câștigat diferite campionate de nivel municipal, dar și republican. De câțiva ani, antrenez și vreo 20 de adolescenți de 12-15 ani, fete și băieți. Nu sunt de acord ca fetele să participe la competiții, însă ele trebuie să știe cum să se apere, cred eu.

– Cum ți-a influențat sportul personalitatea?

– Am învățat că dacă vreau să obțin ceva, trebuie să muncesc din greu pentru asta. Că doar iubind munca asiduă poți să ai succes în viață. Contează mult să dai dovadă și de spirit de sacrificiu – să jertfești din timpul tău și din sănătate, altfel nu vei reuși în sportul de performanță. Trebuie să te concentrezi la maximum în vederea atingerii scopului pe care ți l-ai stabilit, chiar cu prețul renunțării în mare măsură la viața personală. Muaythai e un sport în care se ține cont foarte mult de spirit, căci face parte din artele marțiale orientale. Prin practicarea acestuia îți dezvolti în primul rând caracterul, ceea ce mă motivează să continui în acest domeniu.

– Cum ai intrat în lumea sportului profesionist?

– La prima mea luptă printre profesioniști, organizată în cadrul FEA (Fighting Entertainment Association), am avut sentimente de nedescris. Sala de spectatori era cufundată în întuneric, toate

proiectoarele fiind îndreptate spre ringul de luptă. Este o atmosferă de sărbătoare sportivă extraordinară în astfel de momente. Un show nemaipomenit. Am învins atunci, chiar dacă eram copleșit de emoții, din cauza cărora nici nu prea țin minte ce se întâmpla în ring. Actualmente, dețin titlul de campion în cadrul FEA, asociație care mi-a oferit o platformă importantă de afirmare. Această structură se află în vârful topului european și printre cele mai bune 10 gale din lume. Iar sportivii de elită de peste hotare își doresc mult să participe la turnee (Piramide) organizate de FEA.

– Ai vreun secret al succesului?

– Munca până la sacrificiu, iată secretul. Iar din punct de vedere tehnico-tactic, atulul meu sunt procedeele cu folosirea brațelor, în forță și viteză. Mult contează susținerea antrenorilor și oamenilor apropiați. Așa se face că prin 2022, când am pierdut o luptă la Europene, mă gândeam să renunț la sportul de performanță. Însă am depășit repede acea stare negativă.

– Ai apelat vreodată la forță pentru a rezolva vreun conflict?

– Să știți că încrederea pe care ți-o oferă sporturile de contact o simți și oamenii din jur. Și asta le trezește respect. Așa că se pot rezolva multe prin cuvântul rostit sau printr-o privire aruncată, fără să se ajungă la o confruntare deschisă în stradă sau în altă parte. Acest mesaj încerc să-l transmit și discipolilor mei. Vreau ca ei să iubească acest sport și să muncească din greu în acest scop, de aia am un stil cam sever de antrenare. Am niște cerințe precise și clare, în vederea obținerii unor performanțe mari.

– Ce planuri de viitor ai?

– Acum sunt mai preocupat de cariera mea. Nu planific să înteimez prea curând o familie, căci ea trebuie întreținută și trebuie să mai ai și timp, lucru de care în prezent eu nu dispun. În perioadele de pregătire intensă, am două antrenamente pe zi, aproximativ a câte 2 ore fiecare. În ceea ce ține de hobby, sunt pasionat de tot felul de mașini și de jocurile playstation, îmi place să mă întâlnesc cu prietenii. Iar visul meu suprem este ca muaythai să devină un sport olimpic, și eu să obțin o medalie la aceste grandioase competiții.

Pentru conformitate,

Iulian BOGATU

RECENSĂMÂNT 2024: NIVELUL DE EDUCAȚIE AL POPULAȚIEI DIN MOLDOVA ESTE ÎN CREȘTERE

Nivelul de educație al moldovenilor înregistrează o creștere constantă, iar datele statistice recente confirmă această tendință pozitivă. Tot mai mulți cetățeni acced la studii superioare, iar alfabetizarea devine aproape universală în rândul populației.

Ascensiunea nivelului de educație în Moldova

Potrivit datelor finale ale Recensământului Populației și Locuințelor (RPL) 2024, publicate de Biroul Național de Statistică, Republica Moldova marchează o evoluție semnificativă în pregătirea educațională a populației cu reședință obișnuită. Cu o rată de alfabetizare de 99,6% și o creștere notabilă a ponderii celor cu diplome universitare, imaginea actuală a societății moldovenești reflectă nu doar eforturile instituțiilor, ci și schimbările profunde din mentalitatea generațiilor tinere.

Comparativ cu recensământul din 2014, ponderea persoanelor cu studii superioare finalizate a ajuns la 19,1%, marcând o creștere de 4,2 puncte procentuale. De asemenea, 20,6% dintre persoanele cu vârsta de 7 ani și peste continuau studiile în momentul recensământului, în creștere cu 1,2 puncte procentuale față de 2014. Rata de alfabetizare a acestei categorii de vârstă a atins 99,6%, înregistrând o ușoară creștere de 0,1%. În decurs de un deceniu, numărul persoanelor cu studii superioare finalizate a crescut cu 65,8 mii, semnalând un interes tot mai pronunțat pentru învățământul universitar.

Din cei 2 107,4 mii de locuitori, aproape o cincime (19,1%) dețin o diplomă universitară — fie de licență, fie de master. Este o creștere semnificativă față de 2014, când proporția acestora era de doar 14,9%. Cu toate acestea, segmentul cel mai numeros rămâne al celor care au urmat o formare profesională tehnică: 33,6% dintre moldoveni au finalizat studii de acest tip (fie la nivel secundar, fie postsecundar), în creștere față de 30,3%. Educația tehnică pare, așadar, să rămână ancora practică a pregătirii profesionale în Moldova, în timp ce studiile superioare câștigă tot mai mult teren.

Diferențe educaționale între sexe și medii de reședință

Celelalte niveluri de instruire au înregistrat ponderi în scădere față de recensământul precedent. Astfel, 12,8% dintre cetățeni au absolvit învățământul liceal (față de 14,0% în 2014), în timp ce 22,7% s-au oprit la nivelul gimnazial, în scădere de la 25,6%. Totodată, 9,2% dintre moldoveni au finalizat doar ciclul primar (față de 12,3% anterior), iar 2,4% nu au absolvit nicio formă de învățământ sau au urmat doar educația preșcolară, în ușoară scădere față de 2,7%. Aceste cifre indică o diminuare treptată a ponderii populației cu niveluri reduse de educație, pe fondul creșterii accesului la ciclurile superioare de învățământ.

Analiza structurii pe sexe a populației de 10 ani și peste scoate în evidență diferențe notabile în distribuția nivelurilor de educație absolvite. La nivel general, femeile reprezintă 53,4% din total, iar bărbații 46,6%. Femeile domină clar în rândul celor cu studii profesio-

nal-tehnice postsecundare (60,8%) și superioare (licență și master — 59,6%), confirmând o prezență tot mai accentuată în formele avansate de învățământ. De cealaltă parte, bărbații sunt majoritari doar în segmentul profesional-tehnic secundar, unde reprezintă 57,1%. Interesant este faptul că, la cel mai înalt nivel educațional — doctorat și postdoctorat — distribuția între sexe este perfect echilibrată.

Distribuția pe sexe a populației după cel mai înalt nivel de studii absolvit conturează diferențe semnificative între bărbați și femei în alegearea traseelor educaționale. Bărbații se regăsesc în proporție mai mare în rândul absolvenților de învățământ profesional tehnic secundar, 24,9%, cu 8,6 puncte procentuale peste ponderea femeilor (16,3%). În schimb, femeile conduc detașat în categoriile superioare de instruire: 13,5% dintre ele au absolvit liceul (față de 12% dintre bărbați), 15,2% au urmat studii profesionale-tehnice postsecundare (comparativ cu 11,2% bărbați), iar 21,3% au obținut diplome universitare (licență sau master), cu un avans considerabil față de bărbați, care înregistrează o pondere de 16,5%. Aceste diferențe reflectă nu doar tendințe educaționale distincte, ci și evoluții în dinamica de gen a accesului la educație superioară.

Urban versus rural: decalaje educaționale persistente

Discrepanțele între urban și rural se mențin și în ceea ce privește nivelul de educație atins. Din totalul populației în vârstă de 10 ani și peste, 46,1% locuia în mediul urban, iar 53,9% în mediul rural, însă structura educațională diferă semnificativ între cele două. În sate, predomină categoriile de populație cu niveluri mai scăzute de instruire: 59,6% dintre cei cu studii primare, 70,3% dintre cei cu studii gimnaziale, 58,1% dintre cei cu liceul absolvit și 60,2% dintre cei cu formare profesională tehnică secundară — trăiesc în mediul rural. În schimb, orașele concentrează majoritatea celor cu niveluri avansate de educație: 52,3% dintre absolvenții de profesional tehnic postsecundar, 73,2% dintre cei cu studii superioare (licență și master) și nu mai puțin de 87,4% dintre deținătorii de titluri științifice de doctor sau postdoctorat provin din mediul urban. Aceste cifre ilustrează decalajele persistente dintre orașe și sate în ceea ce privește accesul la educație de nivel înalt.

Privind mai atent profilul educațional al populației în funcție de mediul de reședință, se conturează diferențe semnificative. În sate, aproape o treime (29,7%) dintre locuitorii au absolvit gimnaziul, iar alți 22,7% s-au oprit la nivelul de formare profesională tehnică secundară. În schimb, orașele trag în sus media națională: aproximativ 30,3% dintre locuitorii din mediul urban dețin studii superioare (licență și master), iar unul din șase (17,5%) are un certificat de absolvire a învățământului profesional tehnic secundar. Aceste cifre confirmă că urbanul rămâne

un pol al accesului extins la educație avansată, în timp ce ruralul continuă să se confrunte cu provocări în acest sens.

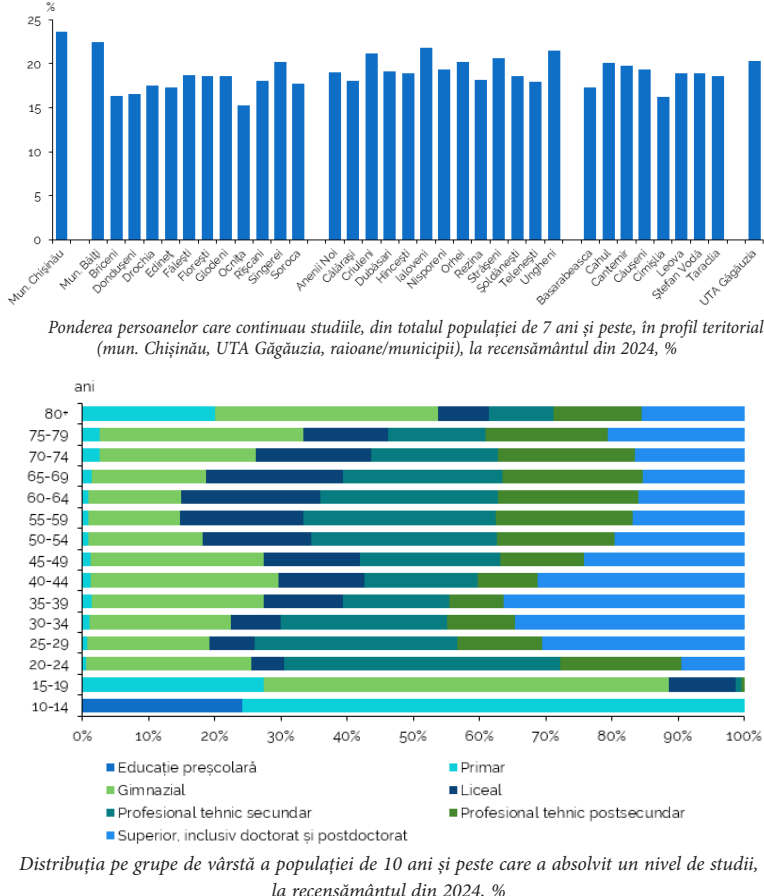
Schimbările survenite în ultimul deceniu la nivel educațional sunt vizibile și atunci când analizăm evoluțiile în funcție de mediul de reședință. În orașe, ponderea celor cu studii superioare a crescut cu 3,5 puncte procentuale față de 2014. De asemenea, în mediul urban s-a înregistrat o creștere importantă și la nivelul studiilor profesionale-tehnice secundare — cu 6,7%. În schimb, nivelul profesional tehnic postsecundar a cunoscut o scădere semnificativă, înregistrând un recul tot de 6,7 p.p. Pe de altă parte, în satele Republicii Moldova, se observă o creștere clară în rândul celor care au finalizat învățământul profesional tehnic secundar — cu 6 puncte procentuale — semn că tot mai mulți tineri din mediul rural aleg să-și consolideze pregătirea profesională în domenii tehnice.

Generațiile tinere conduc avansul educațional

Distribuția populației de 10 ani și peste pe grupe de vârstă, în funcție de cel mai înalt nivel de studii absolvit, reflectă clar schimbările în peisajul educațional al Republicii Moldova. Peste o treime dintre persoanele cu vârste între 30–34 ani (34,7%) și 35–39 ani (36,3%) au absolvit studii superioare — un semnal pozitiv privind aspirațiile academice ale generațiilor active.

Pe de altă parte, formarea profesională tehnică postsecundară este preponderentă în rândul celor din grupele de vârstă 55–59 ani (20,7%), 60–64 ani (21,3%), 65–69 ani (21,1%) și 70–74 ani (20,7%). În paralel, studiile profesionale-tehnice secundare sunt cele mai frecvent întâlnite în rândul populației cu vârsta între 50 și 69 de ani — fiecare a patra persoană din grupele 30–34 ani (25,2%), 60–64 ani (26,9%) și 65–69 ani (24,2%) a finalizat acest nivel de studii, iar procentul urcă la aproape 30% în grupele 50–54 ani (28,0%) și 55–59 ani (29,2%).

În rândul tinerilor, structura educațională este și mai sugestivă:

International Summer School

Cinci studenți ale Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău au participat la Școala de vară „The Black Sea and Caspian Basins: History, Traditions and Multicultural Perspectives” („Bazinul Mării Negre și Bazinul Caspic: Istorie, tradiții și perspective multiculturale”).

Prima ediție a proiectului s-a desfășurat în perioada 8-12 septembrie curent, sub egida

Centrului de Istorie a Relațiilor Internaționale al Facultății de Istorie, coordonator prof. univ., dr. Nelu Cristian Ploscaru, împreună cu Centrul de Multiculturalism Azerbaidjan al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, coordonator – conf., dr. hab. Ludmila Bejenaru. În cadrul Școlii de vară au participat circa 30 de studenți, masteranzi și doctoranzi din România, Republica Moldova, Azerbaidjan, Ucraina, Turcia, Bulgaria și Georgia. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” s-a

numărat printre partenerii Școlii de vară, susținând interacțiunile multiculturale și dialogurile academice.

Deschiderea proiectului a avut loc pe 9 septembrie, cu salutul echipei organizatorice. Pe parcursul primei zile, participanții au avut parte de traininguri, workshopuri, dar și cursuri teoretice, susținute în limba engleză și rusă. De altfel, au fost desfășurate și o serie de discuții despre multiculturalismul întâlnit în statele lumii, cu accentul pus pe țările participante. În prima zi, pe lângă prelegeri și ateliere, tinerii au avut oportunitatea de a vizita și de a cunoaște Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, cea mai veche din România, care marchează 165 de ani de la fondare. La evenimentul cultural al serii, participanții au avut misiunea de a-și prezenta țările și universitățile. Prin momente interactive, prezentări video, daruri și delicii culinare, tinerii și-au familiarizat colegii cu mediul cultural și educațional din care provin.

Cea de-a doua zi a fost dedicată unor discuții literare. Printre profesorii implicați a fost și Gabriella Topor, decanul Facultății Filologie și Istorie a UPSC. Printre intervențiile online, a prezentat o comunicare despre procesul de studiu al unei opere literare, în context intercultural. În urma încheierii sesiunilor teoretice, participanții au fost invitați la workshopul „Simultaneous Chess Exhibition”, alături de campioana europeană la șah a României, Maria Anistoroaei.

A treia zi a început cu o întâlnire online la care a luat parte scriitorul azer Kamal Abdulla. Datorită unei colaborări și interacțiuni interculturale de succes, cărțile sale au fost traduse în limbile de conexiune a proiectului, precum rusa și româna. Astfel, participanții au putut lectura fragmente din lucrările scriitorului. Sesiunile de informare despre influența istorică a multiculturalismului s-au desfășurat alături de un profesor invitat al Universității Santiago de Compostela din Spania.

nia. Ziua a continuat cu o excursie prin centrul istoric al Iașului și vizitarea locurilor și a edificiilor cu valoare culturală.

Școala de vară „The Black Sea and Caspian Basins: History, Traditions and Multicultural Perspectives” s-a încheiat cu oferirea certificatelor, precum și planificarea organizării unei noi ediții, care planifică să reunească tot mai mulți tineri din zona Mării Negre și a Bazinului Caspic, uniți prin valorile și spiritul unei societăți multilingve.

Valeria JIDRAȘ

CBOL – proiect transfrontalier pentru educație echitabilă și modernizare academică

Accesul la educație de calitate a fost dintotdeauna o piatră de temelie a dezvoltării profesionale, personale și sociale. Într-o eră a transformărilor digitale accelerate, această nevoie devine și mai evidentă, iar universitățile sunt chemate să găsească soluții inovatoare care să răspundă provocărilor actuale. În acest context, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău și Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați și-au unit forțele pentru a implementa proiectul transfrontalier „Online Cross-Border University Library for Equitable Access to High-Quality Educational Services – CBOL”. Finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Interreg NEXT România - Republica Moldova, proiectul își propune să creeze o bibliotecă online modernă, accesibilă și incluzivă.

Cu o durată de 18 luni, proiectul face parte din prioritatea programului de dezvoltare socială transfrontalieră și are ca obiectiv specific îmbunătățirea accesului egal la servicii educaționale de calitate, prin infrastructură digitală, formare și consolidarea rezilienței pentru educația la distanță. În centrul acestei inițiative se află convingerea că educația de calitate trebuie să fie accesibilă tuturor, indiferent de granițe, resurse sau bariere tehnologice.

Obiectivul general al proiectului este creșterea accesului studenților la o educație de calitate, prin modernizarea infrastructurii, organizarea de acțiuni comune și crearea unor resurse care să stimuleze performanța academică. În acest sens, CBOL își propune să realizeze o bibliotecă online transfrontalieră care să ofere acces la articole științifice, cărți și materiale didactice, disponibile pentru studenți și profesori din ambele universități. Bibliotecile universitare ale partenerilor vor contribui la crearea unei platforme comune de cunoaștere, digitalizată și adaptată cerințelor actuale, integrându-se în inițiativa europeană a bibliotecilor

digitale. Astfel, patrimoniul cultural și științific va fi nu doar protejat și conservat, ci și valorificat printr-o vizibilitate extinsă și prin acces la nivel transfrontalier.

Proiectul prevede, de asemenea, înființarea și dotarea a două centre de resurse educaționale academice, câte unul la Chișinău și la Galați. Acestea vor oferi studenților și cadrelor didactice echipamente moderne și acces la baze de date digitale, devenind adevărate spații deschise de învățare și cercetare. Programele de formare asociate se vor adresa atât cadrelor didactice, cât și studenților, punând accent pe metode digitale inovatoare, menite să facă procesul educațional mai atractiv, interactiv și eficient.

Relevanța proiectului CBOL pentru comunitatea academică și pentru țară se manifestă pe multiple planuri. În primul rând, acesta răspunde direct provocării generate de diviziunea digitală, oferind resurse și dezvoltând competențe pentru persoanele expuse riscului de a rămâne în urmă din cauza limitărilor tehnologice. Prin activități de formare și dotările prevăzute, cadrele didactice și studenții beneficiază de instrumentele necesare pentru a participa deplin și în condiții echitabile la procesul educațional online. În al doilea rând, proiectul contribuie la

transformarea pedagogică prin integrarea metodelor digitale inovatoare în procesul de predare, oferind cadrelor didactice instrumente moderne care să stimuleze implicarea și învățarea activă a studenților.

Astfel, se creează premisele unei educații mai dinamice și adaptate așteptărilor actuale. În același timp, prin digitizarea patrimoniului documentar și crearea unei bibli-

otecii multilingve, proiectul aduce o contribuție semnificativă la conservarea și promovarea valorilor culturale. Cărțile rare, manuscrisele și edițiile bibliofile vor fi protejate și puse la dispoziția comunității academice, iar accesul simultan și de la distanță va însemna deschiderea unor noi orizonturi de cercetare și studiu. Impactul estimat este considerabil: peste 15.000 de potențiali utilizatori vor beneficia de infrastructura creată, dintre care cel puțin 1.500 vor deveni utilizatori activi ai platformei comune.

Primele luni de implementare au adus o serie de activități care confirmă dinamismul proiectului. La 14 iulie 2025, conferința de lansare organizată la UPSC a reunit conducerea universităților partener, cadre didactice și invitați din domeniul educației și biblioteconomiei. Evenimentul a marcat oficial începutul colaborării și a subliniat caracterul inovator al CBOL. În aceeași zi, mesajul proiectului a ajuns la publicul larg prin emisiunea „TeleMATINAL” de la TVR Moldova, unde Silviu

Stanciu, profesor universitar, doctor, director al proiectului CBOL din partea UDJG, și Diana Antoci, profesor universitar, doctor habilitat, director de proiect partener din partea UPSC, au vorbit despre obiectivele și impactul scontat al proiectului.

Pe 20 august 2025, în cadrul Reuniunii metodice pentru bibliotecarii școlari, organizate de Direcția Generală Educație, Tineret și Sport în parteneriat cu Centrul Biblioteconomic Departamental, Biblioteca Științifică UPSC, proiectul a fost prezentat de către Ecaterina Scherlet, director al Bibliotecii Științifice UPSC, care a explicat oportunitățile create prin dezvoltarea bibliotecii online transfrontaliere. În zilele de 22 și 25

august, două sesiuni de informare cu genericul „Navigare inteligentă și resurse fără frontiere”, facilitate de Angela Malaniuc, bibliotecar BS UPSC, au adus proiectul mai aproape de elevi, profesori și bibliotecari, prin ateliere practice de alfabetizare digitală și cultură media. Aceste activități au conturat de la bun început direcțiile majore ale CBOL: colaborare, deschidere, incluziune digitală și formare pentru viitor.

Proiectul urmează să-și extindă aria de acțiune printr-o serie de activități cu impact de durată. Vor fi dezvoltate și dotate două centre de resurse educaționale academice, bi-

bliotecile partenerilor vor fi echipate cu tehnologie pentru digitalizare, iar baza de date comună va fi configurată ca un depozit centralizat de resurse educaționale. Totodată, vor fi implementate programe de formare pentru cadre didactice, bibliotecari și studenți, cu tematici ce țin de biblioteconomie, managementul resurselor bibliografice, etică academică și utilizarea bibliotecilor digitale.

În total, peste 300 de persoane vor participa la aceste sesiuni, organizate inclusiv online, ceea ce va asigura o diseminare largă a competențelor dobândite. De asemenea, taberele comune pentru studenți vor reprezenta o oportunitate unică de a combina învățarea academică cu experiențele interculturale. Timp de cinci zile, grupuri mixte de studenți și reprezentanți universitari din ambele țări vor explora împreună metode de predare, activități culturale și schimburi de experiență, consolidând spiritul de cooperare și înțelegerea reciprocă.

Prin amploarea sa, proiectul CBOL reprezintă o punte între comunități academice, fiind o inițiativă care aduce împreună oameni, resurse și valori culturale. Acest proiect confirmă faptul că educația de calitate nu are granițe și că bibliotecile universitare pot deveni spații digitale deschise, adaptate realităților contemporane.

Prin intermediul acestui parteneriat, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați și Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău transmit mesajul că accesul la cunoaștere trebuie să fie echitabil, modern și orientat spre viitor. CBOL se conturează astfel ca un model de bune practici în domeniul educației digitale și ca o investiție strategică în viitorul generațiilor de studenți.

Rodica BALAN,
specialist comunicare

Traian BRAD – ctitor al Bibliotecii „Transilvania”

Traian Brad s-a născut la 31 august 1945 (ar fi împlinit recent 80 de ani de la naștere) în localitatea Pănade din județul Alba, România. A absolvit Facultatea de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj în anul 1972. În perioada 1972-1975 a fost responsabil de probleme de cultură la Comitetul Județean Cluj. Din 1987, este director și director general al Bibliotecii județene „Octavian Goga” din același oraș. Perioadă în care s-a preocupat de organizarea, pe baze noi, a serviciilor oferite utilizatorilor, și de formarea bibliotecarilor, prin dobândirea de noi competențe și aptitudini în profesie. În anii 1989, 1990, 1999, a urmat, în România și Franța, studii de management în biblioteconomie și știința informării.

Traian Brad a fost adoptat neoficial, putem zice, de bibliotecarii din Republica Moldova. Mărturie sunt lucrările „Traian Brad. Un slujitor al cărții” de Anca Irimie-Docolin și Monografia „Biblioteca Transilvania. Trei decenii de contribuție comunitară”, autori Lidia Kulikovski, Parascovia Onciu și Ludmila Capița. Traian Brad a plecat din rândurile noastre în 2002, la vârsta de doar 57 de ani, dar a reușit să lase în cultura națională urme palpabile și meritorii.

„Transilvania” este prima bibliotecă de carte românească din R. Moldova, fondată în 1991, la inițiativa și insistența lui Traian Brad, pe atunci director și director general al Bibliotecii Județene „Octavian Goga” din Cluj-Napoca. Distinsul cărturar și bibliotecar a fost unul dintre fondatorii Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România, vicepreședinte al acesteia din 1990 până în 1998. Între 1994-1998, este primul președinte al Consiliului Directorilor de Biblioteci Publice din România. Dar să trecem la „odiseea” lui în ceea ce privește relațiile cu bibliotecarii și bibliotecile din Basarabia, implicit cu Biblioteca „Transilvania”. Cum a început această relație specială și de suflet aflăm din mărturiile doamnei **Lidia Kulikovski**: „Traian Brad a fost printre noi și pentru noi din vara anului 1991. L-am știut ca om, patriot, profesionist. S-a implicat foarte mult în biblioteconomia basarabeană. A ctitorit Biblioteca „Transilvania”. A fost inițiatorul, susținătorul și promotorul deschiderii altor biblioteci din Chișinău: Târgu-Mureș, Ovidius, Târgoviște, Alba Iulia, Maramureș”. A mediat aducerea a circa 500.000 de cărți în diferite biblioteci din republică.

La 31 august 2000, Traian Brad și-a sărbătorit, la Chișinău, aniversarea a 55 de ani, la Sediul Central al Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, după ce a participat la Zilele Bibliotecii „Transilvania”. De fapt, el a fost printre primii care a contribuit, după 1989, la reunirea spirituală a românilor de pe ambele maluri ale Prutului. Imediat după dispariția lui Traian Brad, oamenii de cultură clujeni de la revista „Apostrof” scriau: „A fost un om cumsecade, de nădejde, săritor la nevoie. Și a fost, mai presus de toate, un extraordinar director de bibliotecă. Credea în cărți. Credea în cultură. Și în oameni... Cultura există nu numai prin cei ce o creează, ci și prin cei ce o administrează, o pun în va-

loare, o conservă. El era unul dintre aceștia”. Iată ce a zis, în 2005, regretatul Vlad Pohilă, în revista „Bibliopolis”, pe care o dirija cu dibăcie și iscusință: „Meritele lui Traian Brad – enorme, incontestabile, sunt cunoscute și prețuite la noi nu mai puțin decât, bunăoară, cele ale compatriotului său pe nume Onisifor Ghibu, alt luminător cu har, dar și de forță”.

În cele ce urmează voi apela la câteva crâmpie de aduceri-amin-te, pentru a omagia ctitorul Bibliotecii „Transilvania” din Chișinău, dar și patriotul Traian Brad, care putem zice că a fost înfiat de Basarabia, și pe bună dreptate. Publicista Maria Bulat-Saharneau scria: „Zece ani la rând Basarabia l-a avut ca oaspete la 31 august, de Sărbătoarea Limba Noastră cea Română, providența creând o fericită coincidență cu ziua în care s-a născut... Își sărbătorea ziua nașterii alături de noi, mai bine zis era omagiat de către basarabeni, pentru dragostea ce i-o purtau, pentru tot ce a făcut pe pământul basarabean”.

Julian Filip, în 2002, afirma: „Traian Brad a fost printre puținii înțelegători concreți, care – în paralel cu podurile de flori – au declanșat podurile de cărți din România spre Basarabia. Cărțile aduse de Traian și echipa sa, la prima posibilitate, au devenit temeiul ctitoririi Bibliotecii „Transilvania” din Chișinău. La fiecare ediție a Sărbătorii Naționale Limba Noastră, Traian Brad venea la Chișinău cu cărți pentru Biblioteca „Transilvania” și cu o echipă de intelectuali din Cluj, cu care însoțea această avere... Nici de ficat nu se plângea cărturarul bărbat Traian Brad, deși de pe acolo, se pare, i s-a constatat răul fatal, iar de inimă nu zicea nimic. Constata numai orele multe la trecerea vâmlor în drumul cărții spre cetățenii Republicii Moldova, care au doar câte două cărți în limba de stat față de 17 cărți în limba rusă pentru fiecare cetățean”. Traian Brad a fost „Omul care ne-a iubit necondiționat”, afirma, în 2002, **Parascovia Onciu, directorul Bibliotecii „Transilvania”**: „Ne vorbea adesea că ne putem salva doar înfrățindu-ne spiritele. O pildă extraordinară de „înfrățire spirituală” sunt și cele peste 100 de mii de cărți aduse în bibliotecile din Chișinău, pe parcursul celor 11 ani, care l-au legat pentru totdeauna de mult pătimita Basarabie.

Frumos l-a caracterizat și regretatul scriitor Victor Dumbrăveanu: „evaluând relația lui cu cărțile, cu instituția publică căreia

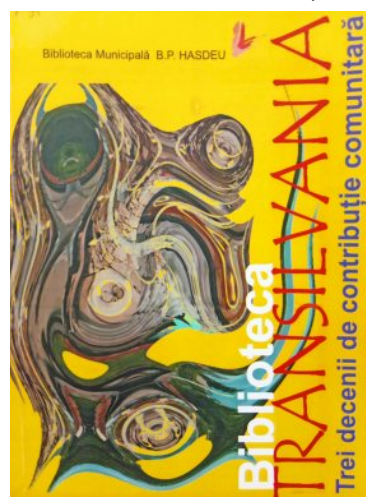
i-a fost fidel toată viața: „Pentru el, „Bradul rezistenței noastre”, biblioteca era un spațiu cu o încărcătură energetică aparte. Pesemne că așa-i marea pentru marinar, glia pentru plugar, neantul pentru pilot. Iar grijile pentru „Transilvania” noastră confirmă că Traian Brad a fost un animator nu numai al cuvântului, dar și al faptei. De asta îi și păstrăm cu sfințenie amintirea”.

Apropos de autografe și importanța lor, iată ce scrie **academicianul și scriitorul Ion Hădărcă** în eseuul său „Neîntrerupta carte a lui Traian Brad”: „Din păcate, nu dețin prea multe autografe de la fratele Traian, dar păstrez cu sfințenie acest autograf-invitație la festivitatea prilejuită de împlinirea celor zece ani de la deschiderea primei biblioteci de carte românească din Basarabia: Am fost alături de dumneavoastră prezent, îmi scria Traian Brad la actul proclamării Independenței Republicii Moldova în 27 august 1991, urmărind cu satisfacție votul unanim al parlamentarilor; am participat împreună la inaugurarea Bibliotecii „Transilvania” în 29 august 1991; ne-am bucurat de clipele Renașterii ideii de neam, de limbă, de origine comună, afirmate cu entuziasm și luciditate la acel ceas istoric”.

În articolul din 2005, când ar fi sărbătorit Traian Brad 60 de ani de la naștere, semnat de istoricul Anatol Petrencu, sunt menționate și alte aspecte ale vieții și activității distinsului cărturar: „Traian Brad a fost membru fondator al Societății Culturale „Lucian Blaga”, a organizat la Cluj-Napoca diverse manifestări științifice, culturale și comemorative, la care a invitat și intelectuali basarabeni, oferindu-le întregul sprijin instructiv, financiar, material. El a susținut concret și masiv tinerii și tinerele ce făceau studii la Cluj-Napoca. Traian Brad s-a impus prin studiile sale în domeniul istoriei, publicând **monografia „Pănade-700 de ani”** (1999), în domeniul biblioteconomiei editând cartea „**Lectura și biblioteca publică la Cluj**” (2001), a publicat diverse articole și studii de specialitate și de cultură”. Aici vom adăuga că din inițiativa lui Traian Brad, la Cluj-Napoca a fost înălțat un nou sediu al Bibliotecii Județene „Octavian Goga”, unde este instalată și o pla-

că comemorativă. Iar Biblioteca de cartier din Cluj-Napoca, de pe strada Izlazului nr.18, din 2002, îi poartă numele.

Alexe Rău, pe atunci directorul Bibliotecii Naționale din Republica Moldova, menționa în articolul său „Muntele și Câmpia”: „Traian Brad a coborât de pe muntele său la noi așa ca Bogdan, ca un „ctitor”, ca un întemeietor. Biblioteca „Transilvania” este cea mai importantă opera a sa de dincolo de Prut. La care se adaugă colectele de cărți pentru multe biblioteci din Basarabia, acțiuni culturale, proiecte și programe comune”. Ali-Mihai Gherman a contribuit la constituirea primei biblioteci de carte românească la Chișinău:

„Am descărcat un TIR mare cu cărți românești, care a fost primul pas pentru constituirea a ceea ce a fost să devină Biblioteca „Transilvania” din Chișinău... Lucram pe atunci la Biblioteca Academiei și pregătisem din dubletele pe care le aveam acolo un set important de carte științifică, mai ales de istorie. Știind valoarea și importanța

cărților noastre, m-am dus la el și i-am spus că ceea ce dăm noi nu poate pleca din Cluj decât dacă voi însoți și eu transportul. Așa am ajuns în cabina șoferului. Apoi drumurile împreună la Chișinău s-au înmulțit an de an, iar prietenia dintre noi s-a transformat din sinceră afecțiune în admirație și respect pentru bibliotecile pe care le construia, una la Cluj și alta pe malul Bâcului”.

La intrarea în Bibliotecă este un impunător basorelief cu chipul ctitorului acesteia, un centru comunitar-cultural de rezonanță. Colectivul bibliotecii, la fiecare aniversare, cinstește memoria ctitorului ei, despre care acad. Mihai Cimpoi a zis în eseuul frumos intitulat „Un om al luminii și binelui”: „La șirul impunător de activități (concursuri, festivaluri, saloane de cărți și publicații literare) s-a adăugat înființarea Bibliotecii „Transilvania”. A fost o acțiune de pionierat cu o rezonanță generalizată, căci a declanșat numeroase programe profesionale și culturale. Practica se va extinde și în raporturile dintre bibliotecile județene și bibliotecile raionale sau județene din Moldova. Traian Brad rămâne un om al luminii și binelui, ardeleanul perseverent, înzestrat cu vocația unității românești, exprimate în primul rând în cultură”.

Andrei VIZIRU,
membrul UZPR,
filiala Chișinău

Franța ar putea interzice accesul copiilor la rețelele sociale

O comisie parlamentară din Franța propune o măsură fără precedent: interzicerea accesului la rețelele sociale pentru copiii sub 15 ani și impunerea unei forme de „interdicție de circulație” digitală pentru adolescenții cu vârste între 15 și 18 ani. Măsura vizează protejarea sănătății mintale a tinerilor, afectate de expunerea la conținut nociv generat de algoritmi, în special pe platforme precum TikTok.

Raportul comisiei este rezultatul unei anchete parlamentare lansate în martie 2025. Comisia a audiat familii ale unor victime, influenceri și reprezentanți ai platformelor de social media pentru a înțelege modul de funcționare al algoritmilor și impactul psihologic al acestora asupra adolescenților.

Deputata Laure Miller, raportarea anchetei, a subliniat că rețelele sociale „nu sunt inofensive” și că această propunere ar transmite „un semnal clar copiilor și părinților” cu privire la pericolele reale ale lumii digitale. Inițiativa vine în contextul

în care șapte familii franceze au dat în judecată TikTok, acuzând rețeaua de expunerea copiilor lor la conținut dăunător, care ar fi contribuit la comportamente autodistructive și chiar sinucideri.

Un caz emblematic este cel al Penelopei, o adolescentă de 18 ani care s-a sinucis în februarie 2024. Mama ei, identificată doar ca *Géraldine*, a declarat că, după tragedie, a descoperit pe telefonul fiicei sale videoclipuri despre scarificare – o practică periculoasă care presupune provocarea de răni proprii. Recomandările comisiei nu au fost încă adoptate oficial, dar au declanșat un val de dezbateri cu privire la rolul statului în ceea ce ține de protejarea minorilor în mediul online.

Elevi și profesori din R. Moldova, într-o vizită de studiu în Bulgaria

Peste o sută de elevi etnici bulgari din țara noastră și profesori de-ai lor de la instituții de învățământ din R. Moldova au vizitat Bulgaria, în perioada 7-13 septembrie curent. Vizita a avut un caracter de studiu și schimb cultural, realizându-se la inițiativa Municipality Bulgară din Moldova (BMM) și a grupului parlamentar de prietenie.

Programul a inclus excursii la Plevna și Panaghiuriște, tinerii astfel familiarizându-se cu secvențe din istoria Bulgariei și luând cunoștință de tradiții și elemente specifice de cultură a poporului bulgar. De asemenea, agenda a inclus diferite concerte, precum și competiții la șah și turnee de volei.

Georgi Barbarov, președintele BMM, a specificat că a solicitat Legislativului de la Sofia să ofere mai multe oportunități educaționale pentru tinerii bulgari din Basarabia și că „România are programe

de vară pentru 3 mii de copii din Republica Moldova, în timp ce Bulgaria a oferit până acum doar 50 de locuri, iar părinții suportau costurile de transport. De aceea am făcut apelul respectiv, iar rezultatele se văd astăzi”.

La rândul său, Lilia Sarsaman, șeful interimar al Departamentului de Educație din raio-

nul Taraclia, a spus că elevii din componența delegației provin din localitățile Tvardița, Stoianovca, Valea Perjei, Corten, Parcani și Taraclia. De remarcat că vizita constituie un pas important pentru consolidarea relațiilor culturale și educaționale dintre cele două țări.

Cor. UPP

IGSU: Cum să facă față elevii unor situații de urgență?

Salvatori și pompieri de la Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU) au realizat în perioada 4-10 septembrie a.c. lecții teoretice și practice la 39 de instituții de învățământ din raioanele Căușeni, Ștefan Vodă, Edineț, Ocnița, Cantemir și Ceadâr-Lunga. Per total, peste 4 290 de elevi și 410 cadre didactice au beneficiat de lecții în cadrul campaniei de instruire ce se desfășoară în întreaga țară.

De asemenea, s-au organizat exerciții practice de evacuare, prelegeri despre comportamentul corect în fața pericolelor, utilizarea numărului unic 112 și acordarea primului ajutor. În primele săptămâni ale anului de învățământ 2025-2026, circa 5 mii de elevi, profesori și angajați auxiliari au participat la 18 asemenea exerciții.

Activitățile respective fac parte din Programul național de instruire ce vizează acoperirea tuturor celor 1 282 de instituții de învățământ din R. Moldova pe parcursul acestui an de studii. Este de menționat că asemenea inițiative de prevenire și educație timpurie fac parte integrantă din obligațiile nobile asumate de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență

Student UPSC, pe locul I la Chișinău Marathon 2025

Studentii ai Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău au participat pe 14 septembrie la Chișinău Marathon 2025, cel mai mare eveniment sportiv de alergare din Moldova. Cei opt studenți – Felicia Cernenco, Iulia Ciobanu, Sofia Gori, Andreea Mocanu, Ion Paniș, Alexandrina Podgornii, Ilia Priluțchi și Felicia Racu – au concurat alături de profesorul coordonator Petru Prunici.

Priluțchi, student la Facultatea de Geografie, care a reușit să se claseze pe primul loc și să stabilească un nou record la proba de forță, pentru cel mai lung timp de menținere cu brațele întinse a unei sticle de 19 litri.

Evenimentul a adunat mii de alergători pasionați, iar echipa UPSC a demonstrat perseverență în parcurgerea traseului de 10 km. Participarea lor confirmă angajamentul instituției în

promovarea unui stil de viață activ și sănătos, dar și implicarea comunității academice în evenimente sportive de amploare. Un moment deosebit l-a constituit performanța lui Ilia

Limba română, introdusă ca obiect obligatoriu într-o școală din Franța

Pentru prima dată, limba română va fi predată ca disciplină obligatorie (LV2) într-o școală publică din Franța. Ministerul Educației Naționale, Învățământului Superior și Cercetării din Franța a lansat un program pilot în cadrul căruia elevii de la Collège Aimé et Eugénie Cotton din localitatea Blanc-Mesnil, situată în apropierea Parisului, vor studia româna începând cu acest an școlar.

Anunțul a fost făcut de Ambasada României la Paris, care a precizat că proiectul are un caracter pe termen lung și urmează să fie extins în anii următori.

Inițiativa este implementată de Academia Créteil, instituția care coordonează sistemul educațional în regiunea pariziană Seine-Saint-Denis.

Obiectivul programului este de a crea un traseu educațional complet pentru învățarea limbii române, care să ajungă până la nivelul liceal – echivalentul clasei a XII-a din România. Măsura vine ca răspuns la cererile familiilor românești din regiune și la numărul tot mai mare de copii cu origini românești înscriși în sistemul de învățământ francez.

AVIZ

IP Școala Profesională nr.9 din mun. Chișinău anunță concurs pentru ocuparea funcției vacante de director adjunct pentru instruire, practică și producție / șef de secție practică.

Candidații vor prezenta dosarele de participare conform Regulamentului privind ocuparea funcțiilor de conducere în instituțiile de învățământ profesional tehnic.

Dosarele se vor depune la sediul instituției până în data de 18.10.2025.

Telefon de contact: 022 750518.

Univers Pedagogic *pro*

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2

E-mail: univers2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 2317

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

REDACTOR-ȘEF	► Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL	► Iulian Bogatu
REPORTER	► Silvia Țurcan
CORECTOR	► Elvira Țăganaș-Pântea
MACHETATOR	► Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>